

NYILVÁNOS KONZULTÁCIÓ

Az MNB 2013. évi emlékérme-kibocsátási programjának tematikájáról

A Magyar Nemzeti Bank (a továbbiakban: MNB) 1968 óta rendszeresen bocsát ki emlékérmeket az ország jelentős történelmi-, tudományos-, kulturális eseményei, évfordulói és nemzetközi események kapcsán. A jegybank az emlékérme kibocsátásával szeretné felhívni a figyelmet a közös értékeinkre, és hozzájárulni a méltó megemlékezéshez. Az értékek ily módon történő közkinccsé tételével az emlékérme-kibocsátási tevékenység egyfajta népszerűsítő, illetve ismeretterjesztő szerepet is betölt. Az MNB szeretné, ha az emlékérme mellett, hogy törvényes fizetőeszközként értéket képviselnek, mindannyiunk számára szimbolikus értéket is hordozzanak. Ezért a 2013. évi emlékérme-kibocsátási programhoz kapcsolódóan nyilvános konzultációt hirdet, amelynek keretében bárki véleményét nyilváníthat a kibocsátandó emlékérme témáját illetően.

Az MNB a 2013-ban kibocsátandó emlékérme tematikájára vonatkozó végső döntését a nyilvános konzultáció tapasztalatait is mérlegelve hozza meg, majd ezt követően kerül sor az emlékérme anyagának, névértékének és technikai paramétereinek meghatározására.

A nyilvános konzultáció időpontja:

2012. január 9-31.

Az eddigi gyakorlatnak megfelelően az MNB több szervezet (a Magyar Nemzeti Múzeum, a Magyar Éremgyűjtők Egyesülete, a Magyar Numizmatikai Társulat, a Balassi Intézet Nemzeti Évfordulók Titkársága, valamint a Magyar Pénzverő Zrt.) véleményét is kikérte az emlékérme-kibocsátási program tematikájának összeállításához.

A beérkezett javaslatok alapján, figyelembe véve a megkezdett gyűjtői sorozatok folytatását is, a 2013. évi emlékérme-kibocsátási program tematikáját az alábbi tartalommal bocsátja a jegybank nyilvános konzultációra:

I. ARANY EMLÉKÉRME TEMATIKÁK

1. "A világ legkisebb aranypénze" nemzetközi gyűjtőprogram folytatása

2010-ben először került kibocsátásra "A világ legkisebb aranypénze" nemzetközi gyűjtőprogram részeként magyar emlékérme, „Erkel Ferenc” elnevezéssel 11 mm átmérőben. A sorozat 2011-ben a Clark Ádám születésének 200. évfordulója, 2012-ben pedig a 2012. XXX. Nyári olimpiai játékok alkalmából kibocsátandó emlékérmeikkel folytatódik.

„100 éve született Robert Capa” - 1913. október 22.

A 20. század egyik legnagyobb fotográfusa, Robert Capa 1913-ban született Budapesten Friedmann Endre Ernő néven. Haditudósító és riporter volt, akiben a kiváló újságíró valamennyi fontos tulajdonsága: szívósság, a szükséges erőszakosság a helyszínekre eljutásban, találékonyság és a kapcsolatteremtő képesség jó arányban párosult egy nagy művész adottságaival: nagyfokú érzékenységgel, témafelismerő és kiválasztó képességgel, valamint kompozíciós készséggel. Bátran volt jelen a XX. század közepének valamennyi nagy háborújában. „Ha nem elég jók a képeid, nem voltál elég közel.” - vallotta. Capa közel volt a milicista halálakor, benne volt a normandiai partraszállás első hullámának vérfürdőjében, s természetesen közel volt az indokínai háborúban, amikor rálépett a végzetes taposóaknára. A Magyar UNESCO Bizottság javaslatára, az UNESCO Általános Konferenciája - több más nemzetközi felterjesztés mellett 2013-ban Robert Capa születésének 100. évfordulóját felvette azon évfordulók közé, melyeket a szervezet megünneplésre méltónak talál.

2. „Középkori aranyforintok” arany emlékérmé sorozat folytatása: I. Lajos aranyforintja

A „Középkori magyar aranyforintok” sorozatot 2012-ben indul I. Károly aranyforintjával „normál”, az eredetivel megegyező súlyú és négyszeres súlyú piefort változatban. A tervek szerint a gyűjtői sorozat I. Károly aranyforintjától kezdve II. Lajos Madonnás pénzérméjével bezárólag, 11 emlékérmét tartalmaz majd az 1301-1526 közötti időszakból. A kibocsátási ütemezést uralkodási időrendi sorrendben határoztuk meg, ezért az arany emlékérmé sorozatot 2013-ban I. Lajos aranyforintjával folytatható.

II. EZÜST EMLÉKÉRME TEMATIKÁK

1. Aktuális évfordulók, események

„XXII. Nyári Siketlimpiai Játékok Budapesten”-2013.

A Siketlimpia négyévente, az olimpiát követő évben az ICSD (International Committee of Sport for the Deaf) által megrendezett világjáték, ami a világ egyik leggyorsabban fejlődő sportrendezvénye, a paralimpia után. A nyári Siketlimpiát először 1924-ben Párizsban, a téli játékokat 1949-ben rendezték meg. 85 év alatt a magyarok összesen 109 aranyat, 62 ezüstöt és 38 bronzérmét szereztek. A 2013. évi Nyári Siketlimpiai Játékoknak eredetileg Görögország lett volna a házigazdája, de visszalépett a rendezéstől. Magyarország a korábbi lebonyolítási rendszerhez képest módosított rendezési javaslatot tett a Hallássérültek Nemzetközi Sportszövetségének (ICSD) a 2013. évi Nyári Siketlimpiára budapesti helyszínnel. Magyarország megkapta meg a jogot a 2013-as Siketlimpiai játékok megrendezésére. A megvalósításhoz azonban magyar részről kormánygarancia nyújtása is szükséges. A támogatás nélkül 2013-ban elmaradna a rendezvény. A Siketlimpia megrendezése javítaná a siket emberek társadalmi elfogadottságát, valamint pozitív képet sugározna Magyarországról a világ felé.

2. Korábbi sorozatok, gyűjtői programok folytatásának lehetősége

2.1. “EUROPA” nemzetközi ezüst emlékérmé-program: európai írók, költők illetve

2.2. „Magyar irodalom alakjai” gyűjtői emlékérmé-program

Az MNB 2006-ban csatlakozott az „EUROPA” gyűjtőprogramhoz, amelyben eddig öt, az MNB által kibocsátott ezüst emlékérmé kapott helyet. A korábbi évek emlékérméi 2006-ban „Bartók Béla”, 2007-ben „Batthyány Lajos”, 2008-ban a „Tokaji történelmi borvidék”, 2009-ben „Kálvin” voltak. A gyűjtőprogram évente változó, a résztvevők számára előre meghatározott közös tematikával folytatódott 2011-től. 2012-ben a „képzművészek” közös tematika keretében Reményi József emlékérmé kibocsátott emlékérmével vesz részt az MNB a programban.

2013-ban az európai gyűjtőprogram írók, költők emlékérmén történő megemlékezésére ad lehetőséget, amely tematikailag egybeesik a 2009-ben indított „Magyar írók” sorozatunkkal. A sorozat eddig megjelent darabjai: „Radnóti” (2009), „Kosztolányi” (2010), „Tóth Árpád” (2011). 2012-ben Örkény István születési évfordulója alkalmából bocsát ki emlékérmét az MNB.

A sorozatok 2013-ban a következő tematikákkal folytathatóak:

a. „100 éve született Weöres Sándor” - 1913. jún. 22.

Weöres Sándor, a 20. sz. legegységesebb költője, írója, és műfordítója 1913-ban született Szombathelyen. A '30-as években Pécsen tanult, joghallgató, majd bölcsész lett. Járt Észak-Európában és Távol-Keleten, majd ledoktorált és könyvtárosként dolgozott. 1949-62 között nem publikálhatott; kiszorult az irodalmi életből és gyerekversek írásából élt. A '70-es évektől újra publikálhat 1989-es haláláig. Költészete kezdetben a Nyugat lírikusainak erős hatását mutatja; leginkább természetes, naiv őszintesége egyéníti. Maradandó Babits Mihály és Füst Milán befolyása: a személyiség háttérbe húzódásában, a kitalált helyzetekben, „szerepekben” való megszólalásban. Társadalmi változások ritkán készítették - ekkor is többnyire áttételesen - megnyilatkozásra (XX. századi freskó, *Elesett katonák*, *Relációk*).

b. „150 éve született Bródy Sándor” - 1863. július 23.

Bródy Sándor drámaíró és publicista. Korának egyik legnagyobb hatású irodalmi alkotója: harcos publicisztikában ő készítette elő Adyt, regényírásban ugyanúgy hatott Móriczra, mint Krúdyra, a színpadon tőle tanult Móricz és Molnár Ferenc, Szomory Dezső. Az utána következő nemzedék legkülönbözőbb hangvétele, hangütése közvetlenül vagy közvetve Bródy Sándorra vezethető vissza. Klasszikus alkotásai közé tartozik többek között a Hófehérke című regénye, mely a Jókai-típusú romantikát idézi, valamint az Ezüst kecske és A nap lovagja című realista regények is. Drámáin keresztül (Dada, A tanítónőhöz, A medikus) nemzedékeket tanítottak meg színjáratot írni. 1923-ban írta meg utolsó nagy művét, egy novellaciklust Rembrandtról, az elmagányosodott, megöregedett művészlőről. Ezt követően kórházba került és elhunyt.

c. „200 éve született Eötvös József - 1813. szeptember 3.

Eötvös József, író, miniszter, az MTA és a Kisfaludy Társaság elnöke. Mint író, publicista és nagyteknélyű politikus a reformmozgalom egyik irányítója és élharcosa volt. Politikai érdemeire való tekintettel az 1848-as forradalom eredményeként létrejött első független magyar kormány vallás- és közoktatásügyi miniszterévé választották. A kiegyezést követően megalakult magyar kormányban ismét Eötvös kapta a vallás- és közoktatásügyi tárcát. Nevéhez fűződik a kötelező és általános népoktatás bevezetése. Írói pályáját érzelmes versekkel és színművekkel kezdte. Első jelentősebb műve „A karthausi” című regény (1841) moralizáló társadalombírálatot fogalmaz meg. Feudalizmusellenes, a vármegye korrupszióját leleplező regénye, A falu jegyzője (1845) a magyar kritikai realizmus első kiemelkedő alkotása. Jelentősek politikai tanulmányai és röpiratai is.

2.3. „Magyar Nobel-díjasok” ezüst emlékérmek sorozat

A magyar Nobel-díjasok tematika többször szerepelt már a gyűjtői ajánlások között, és elsőként a sorozatban 2012-ben Szent-Györgyi Albertől jelenik meg ezüst emlékérmek, aki 75 éve nyerte el orvosi Nobel-díját. A sorozat a következő lehetséges emlékérmekkel bővíthető 2013-ban:

2.3.1. „70 éve kapott kémiai Nobel-díjat Hevesy György” - 1943.

Hevesy György magyar vegyész Bischof György néven született 1885-ben Budapesten. A budapesti Tudományegyetemen kezdte meg egyetemi tanulmányait, majd egy évvel később a berlini műegyetemen folytatta 1911-ben az angliai Manchesterbe utazott, ahol Rutherford laboratóriumában dolgozott tovább. Rutherford olyan kutatást bízott rá, amely elvezette ahhoz a témához, amivel később a kémiai Nobel-díjat elnyerte. Később több országban is dolgozott, de legtermékenyebb évei a reiburgi egyetem professzoraként eltöltött évek. Kifejlesztette a röntgenfluoreszcenciás analitikai módszert, felfedezte, hogy a szamárium radioaktív alfa-sugarakat bocsát ki magából, valamint itt kezdte a radioaktív izotópok alkalmazásának a növények és állatok anyagcsere-folyamatainak vizsgálatait is. A mai orvostudomány rengeteget köszönhet e módszer kifejlesztésének. 1944-ben a "radioaktív izotópok indikátorként való alkalmazásáért a kémiai kutatásban" indoklással **Hevesy Györgynek ítéltek oda a Nobel-díjat**. Összesen 397 publikációja jelent meg a világ legjelentősebb szaklapjaiban. 1966-ban a pápa külön audiencián fogadta.

2.3.2. „50 éve kapott fizikai Nobel-díjat Wigner Jenő” - 1963.

Wigner Jenő Pál, magyar-amerikai fizikus 1902-ben született Budapesten. Egyike volt azon fizikusoknak, akik az 1920-as években újjáteremtették a fizika tudományát. A generáció legelső fizikusai - Werner Heisenberg, Erwin Schrödinger, és Paul Dirac, hogy csak hármat említsünk közülük - alkották meg a kvantummechanikát. 1939 és 1945 között ez a generáció segített a világ újraformálásában, azzal, hogy megmutatták, hogy az atombomba megépíthető. Egyike volt a századfordulós Budapest híres magyar tudósainak, akik közé Erdős Pál, Teller Ede, Neumann János és Szilárd Leó is tartozott. 1930-ban az amerikai Princeton Egyetem Neumannal együtt felvette tanárai közé, ettől az évtől kisebb megszakításokkal itt élt. 1963-ban fizikai Nobel-díjat kapott „az atommagok és az elemi részecskék elméletének továbbfejlesztéséért, különös tekintettel az alapvető szimmetriaelvek felfedezéséért és alkalmazásáért.

2.4. „Nemzeti parkok” ezüst emlékérmé sorozat - Kiskunsági Nemzeti Park

Nemzeti parkjaink 2010 óta szerepelnek ezüst emlékérmén. A sorozat első tagja az Őrségi Nemzeti Parknak, a második, 2011-ben kibocsátott emlékérmé a Duna-Dráva Nemzeti Parknak állít emléket. 2012-ben nem folytatódik a sorozat. Az esetleges 2013-as folytatásban a Kiskunsági Nemzeti Parkot lehetne bemutatni, így földrajzilag is új tájegység kerülhet érmére.

Kiskunsági Nemzeti Park

Az 1975. január 1-jén alapított Kiskunsági Nemzeti Park hazánk második nemzeti parkja. Hasonlóan a Hortobágyhoz, ez a táj is az ember és a természet sok száz éves együttélésének emlékeit őrzi. A nemzeti park értékes területei: a Duna-völgy szikes pusztái, tavai, a Duna-Tisza közti homokhátság homokbuckái, homokos pusztái, mocsarai, az Alsó-Tiszavidék holtágai és ártéri erdői, a Bácska homokbuckái és Duna-völgyi löszpartjai. Területének kétharmadát az UNESCO Ember és Bioszféra programja 1979-ben bioszféra-rezervátummá nyilvánította.

2.5. „UNESCO szellemi örökségek” ezüst emlékérmé sorozat: „magyar táncház módszer”

A sorozat 2011-ben indult a „Mohácsi busójárás” elnevezésű ezüst emlékérmével annak alkalmából, hogy az UNESCO az emberiség szellemi kulturális örökségének reprezentatív listájára - a magyarországi népszokások közül elsőként - felvette a mohácsi busójárás hagyományát. Mivel második magyar elemként 2011. november 25-én az UNESCO felvette a magyar táncház módszert a szellemi örökségek közé, ez alkalmat teremthet a sorozat folytatására.

III. SZÍNESFÉM EMLÉKÉRME TEMATIKÁK

1. „Ifjúsági irodalom” sorozat folytatása: Gárdonyi Géza: Egri csillagok

Gárdonyi Géza születésének 150. évfordulója alkalmából. (1863. augusztus 3.)

Az eddig négy darabból álló érmesorozat azonos előlappal jelent meg 2001-ben. A hátoldalukon Arany János: Toldi, Fazekas Mihály: Lúdas Matyi, Petőfi Sándor: János vitéz, Molnár Ferenc: A Pál utcai fiúk című műve alapján készült egy-egy illusztráció látható. A sorozat folytatása a 150 éve született Gárdonyi Gézának és legismertebb művének, az Egri csillagoknak állítana emléket.

Gárdonyi Géza mindmáig az ifjúság egyik legkedveltebb írója. Az író, költő, drámaíró, újságíró, pedagógus és az MTA tiszteletbeli tagja. Ziegler Géza néven született 1863-ban. 1882-ben fejezte be tanulmányait Egerben és a tanítói oklevél megszerzése után a Dunántúlon tanított. Az egri magányban írja regényeit és novelláit, olykor színjátékait, és amit ír, azt az olvasók lelkes szeretettel fogadják, mert amit Gárdonyi ír, az olyan kellemes olvasmány, hogy a gyönyörködő olvasó alig veszi észre, milyen komor, amit mond. Kedvenc hősei a falu szegényei közül kerülnek ki. Arany Jánossal vallja: a nemzet a köznépből fölemelkedő, tehetséges emberek által formálódik. Szenvedélyesen érdekli a nemzeti múlt. Stílusa egyszerű, könnyen érthető. Legszívesebben gyerekekről, fiatalokról ír – főleg történelmi regényeiben –, akik a szegény nép soraiból küzdik fel magukat. Leghibátlanabb regényei azok, amelyekben a szerelem ábrázolása egyesül a felidézett múlt képeivel: a történelmi regények (Egri csillagok, A láthatatlan ember, Isten rabjai).

Gárdonyi Géza: Egri csillagok

Gárdonyi Géza 1897-ben Egerbe költözött, s itt írta meg 1901-ben az Egri csillagok című regényét alapos kutatómunka után. Az első címe Hold és csillagok volt, az alcíme pedig Gergely diák. 1899-ben jelent meg a regény a Pesti Hírlapban folytatásokban, majd két évvel később könyv formájában. Az Egri csillagok a honvédelem és a hazaszeretet regénye. A regény cselekménye közel két évtizedet fog át: 1533-ban Dél-Bakonyból indul, s az 1552-es hatalmas túlerővel szemben aratott egri végvári győzelemmel zárul.

Amennyiben a 2013-as emlékérmé-kibocsátási program tervezett tematikájával kapcsolatban észrevételt, javaslatot kíván tenni, azt **legkésőbb 2012. január 31-ig** teheti meg, a következő módokon:

Levélben:

Magyar Nemzeti Bank
Kommunikáció
1850 Budapest

Faxon:

Magyar Nemzeti Bank
Kommunikáció
Fax szám: 06-1-428-2569

Elektronikus levélben:

hecza@mnbb.hu

Az MNB a 2013. évi emlékérme-kibocsátási program összeállításakor mérlegeli a beérkezett észrevételeket, javaslatokat, és azokról, összefoglalót készít, amelyet a honlapján közzétesz. Az MNB az észrevételekre egyedileg nem reflektál.